

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ,
які здійснюють свою діяльність в сфері
насінництва та розсадництва під час
оптової та/або роздрібної торгівлі
насінням та садивним матеріалом**

Основні засади виробництва та обігу насіння і садивного матеріалу, а також порядок здійснення державного контролю за ними визначає Закон України «Про насіння і садивний матеріал» (далі – Закон).

Відповідно до ст. 15 Закону насіння і садивний матеріал вводяться в обіг після їх сертифікації.

Сертифікати на насіння або сертифікати на садивний матеріал можуть бути видані, якщо:

- насіння та/або садивний матеріал належить до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України;
- насіння за сортовими або посівними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва;
- садивний матеріал за сортовими або товарними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва.

Повноваження з сертифікації насіння і садивного матеріалу, відповідно до положень Закону, надані органам з оцінки відповідності.

Відповідно до ст.18 Закону суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують **сортіві якості насіння або садивного матеріалу**, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або органи з оцінки відповідності, що входять до сфери його управління, станом на 01.01.2021 це – ДП «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції» (ЄДРПОУ 39394238, м. Київ, вул. Стельмаха, 6а) (далі – Орган із сертифікації).

А от суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують **посівні якості насіння або товарні якості садивного матеріалу** у відповідності до ст.18 Закону, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або **органи з оцінки відповідності будь якої форми власності**. Станом на 01.01.2021 до Реєстру органів з оцінки відповідності внесено ДП «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції», ТОВ «Агросерт» (ЄДРПОУ 40992450, 03169, м. Київ, провулок Московський, 2и, офіс 82), ТОВ «Агролабтест» (ЄДРПОУ 41015940, 03026, м. Київ, вул. Пирогівський шлях, 169).

Також, станом на 01.01.2021 в Кіровоградській області крім 1-ї лабораторії ДП «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції» (м. Кропивницький вул. Покровська, 8) визначення посівних якостей насіння з видачею «Протоколу випробувань» проводять:

- Державна установа «Кіровоградська обласна фітосанітарна лабораторія» (25019, м. Кропивницький, вул. Художника Ярошенка,1);
- Кіровоградська регіональна державна лабораторія Держпродспоживслужби (25006, м. Кропивницький, вул. Велика Пермська, 58/1);
- Відділ Кіровоградської регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби в смт Добровеличківка (27000, Кіровоградська обл., Новоукраїнський р-н, смт Добровеличківка, вул. Промислова, 24);
- Долинська міжрайонна державна лабораторія Держпродспоживслужби (28500, Кіровоградська обл., Кропивницький р-н, м. Долинська, вул. Приморська, 1А).

Відповідно «Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал» затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 року № 97 (із змінами) (далі – Порядок), **кожна партія насіння і садивного матеріалу для реалізації повинна супроводжуватися:**

1) сертифікатами:

- насіння – сертифікатом, що засвідчує його сортові, та сертифікатом, що засвідчує його посівні якості;
- садивний матеріал – сертифікатом, що засвідчує його сортові якості, та сертифікатом, що засвідчує його товарні якості.

Строк дії сертифіката, що засвідчує **сортіві якості** насіння або садивного матеріалу, є необмеженим.

Строк дії сертифіката, що засвідчує **посівні якості** насіння, становить:

- на насіння кукурудзи протруєної – 1 рік;
- на насіння соняшнику протруєного – 8 місяців;
- на насіння цукрових буряків – 6 місяців;
- на насіння картоплі, затарене в мішки, в ящикні піддони та зберігається насипом – 30 днів;
- на насіння овочевих, баштанних культур, кормових коренеплодів відкритого і закритого ґрунтів становить – 12 місяців, а упаковані у герметичну тару – 24 місяці;
- на насіння озимих та ярих зернових культур, а також інших культур, крім перелічених вище, – 4 місяці.

2) господарськими документами, які видає споживачеві виробник насіння згідно з ДСТУ 4138-2002 «Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості»:

- «Атестат на насіння» - на добазове та базове насіння;
- «Свідоцтво на насіння» - на сертифіковане;
- «Свідоцтво на гібридне насіння» - на насіння першого покоління гібридів.

Пунктом 13.4.1 ДСТУ 4138-2002 передбачено, що у разі перепродажу посередник (перекупник) виписує нові супровідні документи на якість насіння (під свою відповідальність).

Ввезення насіння і садивного матеріалу

Ввезення на територію України насіння і садивного матеріалу регулюється статтею 20 Закону та здійснюється за умови належності його до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України та/або Переліку сортів рослин ОЕСР, тих сільськогосподарських рослин, до схем сортової сертифікації яких приєдналася Україна, а також в інших випадках, визначених зазначеною статтею.

Насіння і садивний матеріал, що ввозяться для реалізації на території України, повинні відповідати вимогам, встановленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва.

При цьому, визначено, що насіння і садивний матеріал, що ввозяться на територію України та на які видані сертифікати ОЕСР та сертифікати ISTA, не потребують додаткової перевірки показників, зазначених у цих сертифікатах.

Водночас необхідно врахувати, що відповідно до п. 32 Порядку, **визнання сертифікатів, що видані органами із сертифікації інших країн (далі – іноземні**

сертифікати), здійснюється на підставі угод та шляхом прийняття Органом із сертифікації рішення про їх визнання.

Визнанню на підставі угод підлягають іноземні сертифікати за умови дотримання таких вимог:

- укладена угода про взаємне визнання результатів робіт із сертифікації з органом із сертифікації країни, з якої походить насіння або садивний матеріал;
- продукція, що ввозиться в Україну, може бути ідентифікована за супровідною документацією як така, що виготовлена згідно з нормативними документами, чинними в Україні;
- зазначені в іноземному сертифікаті обов'язкові вимоги і норми відповідають вимогам і нормам, чинним в Україні.

Також слід відмітити, що у разі дотримання вимог, зазначених у п. 32 Порядку, **Орган із сертифікації приймає рішення про визнання іноземного сертифіката** та на підставі його даних видає сертифікат згідно із законодавством.

Окремі питання реалізації насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів.

Вимоги до фасування, пакування, маркування, правила приймання, заготовлення, транспортування та зберігання насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів, а також порядок його документального оформлення, призначеного для реалізації в оптовій та роздрібній торгівельних мережах регламентуються ДСТУ 6006:2008.

Згідно п. 8.5. ДСТУ 6006:2008 на пакеті з фасованим насінням, призначеним для роздрібною торгівлі, вказують:

- назву країни-виробника насіння, а також фірму, підприємця тощо;
 - назву і товарний знак, юридичну адресу, де пакували насіння;
 - культуру;
 - сорт, гібрид;
 - масу, г, або кількість насінин в пакеті, шт.;
 - номер насінневої партії;
 - рік урожаю;
 - схожість;
 - документ на насіння (назва, №);
 - коротку інформацію про культуру (сорт, гібрид, поради щодо вирощування).
- Зазначені показники безпосередньо можна наносити на спожиткову тару методом механічного чи ручного штампування.

Відповідно п. 12.2. ДСТУ 6006:2008 кожену партію насіння під час відпускання супроводжують документами, які підтверджують гарантію якості насіння згідно з ДСТУ 4138-2002 та Довідкою про сортові і посівні якості насіння (додаток И).

Супровідні документи повинні зберігатися на місці здійснення торгівлі та надаватися за першою вимогою.

Рекомендації мають інформаційний характер.

За роз'ясненнями та консультаціями з цього питання можна звертатися до відділу контролю в сфері насінництва та розсадництва управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області за телефонами: (0522) 32 26 38, +380501717369.